

**Міністерство освіти і науки України
Державний торговельно-економічний університет
Вінницький торговельно-економічний інститут
Кафедра менеджменту та адміністрування**

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«Забезпечення відкритості та прозорості органів публічної влади»
(за матеріалами ГОЛОВНОГО УПРАВЛІННЯ ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
УКРАЇНИ З НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ У ВІННИЦЬКІЙ ОБЛАСТІ,
м. Вінниця)**

Здобувача вищої освіти
IV курсу, групи ПУА-41д,
спеціальності 281 «Публічне
управління та адміністрування»
освітньої програми
«Публічне управління та адміністрування»
денної форми навчання

Владислава
Шестерньова

Науковий керівник
д.е.н., доцент

Іван
Заюков

Гарант освітньої програми
к.е.н., доцент

Наталя
Махначова

Вінниця 2022

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ	5
РОЗДІЛ 2 ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ВІДКРИТОСТІ ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	11
2.1 Особливості діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області	11
2.2 Відкритість та прозорість у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області в контексті доступу до інформації	15
РОЗДІЛ 3 УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ	24
3.1 Впровадження електронного урядування у контексті інформаційної відкритості у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області	24
3.2 Рекомендація щодо проведення моніторингу й оцінювання інформаційної відкритості	30
ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ	34
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	36

ВСТУП

Актуальність проблематики забезпечення відкритості і прозорості діяльності органів публічної влади посилюється значним впливом відкритості даних на індекс конкурентоспроможності країни у глобальному економічному рейтингу, а невідкладність та масштабність упроваджуваних в Україні реформ зумовлюють потребу в розробці комплексного механізму забезпечення відкритості діяльності органів публічної влади. Крім цього, рівень обізнаності людини і громадянина щодо своїх прав виступає мірилом та дієвим засобом впливу на діяльність органів влади, є дієвим інструментом контролю діяльності цих органів.

Протягом останніх десятиліть питання відкритості досліджувалося в Україні науковцями з різних галузей, проте донині є досить спірними підходи до забезпечення інформаційної відкритості діяльності органів публічної влади. Це зумовлено бурхливим розвитком інформаційно- комунікаційних технологій, а також розбалансованістю інформаційної політики держави.

Мета кваліфікаційної роботи – визначення теоретичних основ забезпечення прозорості та відкритості у діяльності органів публічної влади в Україні, дослідження відкритості та прозорості у діяльності досліджуваного орган публічної влади в контексті доступу до інформації.

Для досягнення поставленої мети було визначено такі *завдання*:

- визначити теоретичні основи забезпечення прозорості та відкритості органів публічної влади в Україні;
- дослідити особливості діяльності досліджуваного об'єкту кваліфікаційної роботи;
- проаналізувати відкритість та прозорість в контексті доступу до інформації на основі досліджуваного органу публічної влади;
- надати пропозиції впровадження електронного урядування у контексті інформаційної відкритості діяльності досліджуваного об'єкта кваліфікаційної роботи.

Об'єкт дослідження – процес забезпечення відкритості та прозорості органів публічної влади.

Предмет дослідження – теоретичні засади і практичні рекомендації щодо забезпечення відкритості та прозорості у діяльності Головного управління Публічної служби з надзвичайних ситуацій України у Вінницькій області.

Методи дослідження. Під час дослідження щодо відкритості та прозорості діяльності органу публічної влади та виконання поставлених завдань було застосовано наступні методи наукового пізнання: діалектичний, що дозволив розглянути діяльність органу публічної влади; теоретико-логічний – дозволив розкрити питання відкритості та прозорості; аналізу та синтезу дозволили визначити особливості забезпечення відкритості та прозорості органу публічної влади.

Інформаційна база дослідження формувалася на основі законів України та нормативно-правових актів, що регулюють діяльність органів публічної влади та регламентують відносини в інформаційній сфері. Теоретичну та методологічну базу дослідження становлять засади публічної політики, наукові праці вітчизняних і зарубіжних науковців, присвячених питанням правового та організаційного забезпечення інформаційної відкритості та прозорості.

Практична цінність полягає у впровадженні рекомендацій щодо удосконалення механізму забезпечення прозорості та відкритості у діяльність досліджуваного органу публічної влади.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. За результатами дослідження було видано статтю у XI Всеукраїнській студентській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми ефективного соціально-економічного розвитку України: пошук молодих» (м. Вінниця, ВТЕІ ДТЕУ, 21.04.2022), на тему «Моніторинг рівня відкритості та прозорості діяльності органів публічної влади в Україні».

Структура роботи. Робота містить 35 сторінок основного тексту, 6 рисунків та додатки, а також використано 38 літературних джерел.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНІ

Питання відкритості досліджувалося в Україні протягом останніх десятиліть науковцями з різних наукових галузей, проте і сьогодні є досить суперечливими підходи до забезпечення інформаційної відкритості діяльності органів публічної влади. Це зумовлено бурхливим розвитком інформаційно-комунікаційних технологій, а також розбалансованістю інформаційної політики держави. Питання інформаційної відкритості у вітчизняному науковому дискурсі викликає неослабну увагу вчених, яка зумовлена тим, що у будь-якій сфері суспільної діяльності інформаційний фактор є одним із ключових, тому важливо розкрити основні підходи до цієї проблеми, аналізуючи напрацювання науковців з різних галузей знань щодо інформаційної відкритості.

Питання прозорості та відкритості органів публічної влади, забезпечення доступу до публічної інформації та різні аспекти їх реалізації в Україні знайшли своє відображення у значній кількості дослідників, серед яких можна назвати наступних: О. Батанов, А. Буханевич, С. Влащенко, М. Воронов, М. Гравцов, О. Грибко, Е. Дмитренко, В. Дронов, О. Євтушенко, Ю. Ковтун, І. Куспляк, І. Лопушинський, Б. Мицак, І. Мінаєва, В. Нестерович, Ю. Ніронка, І. Парубчак, Г. Почепцов, Ф. Семенченко, І. Ткач, С. Чукут тощо. Однак, разом із цим на сьогодні зазначене питання не втрачає актуальності та вимагає ретельного аналізу в умовах проведення реформування адміністративно-територіального устрою.

У галузі публічного управління та адміністрування учені С. Чукут та Г. Почепцов одними з перших в Україні комплексно дослідили сутність, основні складники сучасної інформаційної політики, зосередившись на проблемах правового регулювання інформаційної сфери, на формуванні

інформаційного суспільства, а саме на становленні, розвитку та впровадженні системи електронного врядування, на питаннях відкритості влади, зауваживши, що «інформаційне суспільство є відкритим суспільством, де можливість відстоювати свої погляди існує не лише для більшості, до чого ми більше звикли, а й для меншості» [21].

Науковець О. Пархоменко-Куцевіл окреслює суть поняття «інформаційна відкритість системи публічного управління» на рівні національної безпеки. На її думку, одним із стратегічних механізмів забезпечення інформаційної відкритості системи публічного управління як основи забезпечення національної безпеки є формування Стратегії розвитку інформаційного суспільства на 2021-2031 роки, в якій необхідно передбачити реальні механізми інформаційної відкритості [18].

У цьому ж контексті В. Гурковський розглядає електронні петиції – нову форму звернення громадян до влади – як інструмент електронної ідентифікації, пропонує шляхи вдосконалення механізмів функціонування електронної ідентифікації в Україні, а саме налагодження взаємодії системи електронної ідентифікації з реєстром виборців України, з Єдиним державним демографічним реєстром громадян. У своїх напрацюваннях автор узагальнює міжнародний досвід застосування електронної ідентифікації осіб [36].

Перш за все слід звернути увагу, що прозора та відкрита влада з однією з необхідних передумов сталою демократичного розвитку держави та суспільства. Лише за таких умов політика публічної влади буде ефективною, з дієвим та реальним громадським контролем, з дотриманням принципів захисту прав та свобод людини та зміцнюючи рівень довіри населення до влади.

Прагнення до забезпечення відкритості та прозорості на належному рівні являє собою однією зі складових стратегічного розвитку нашої держави, тому що це так само є загальновизнаним стандартом та принципом функціонування органів публічної влади й загалом політичної культури у розвинених країнах. Проте, на сьогодні рівень відкритості та прозорості влади в Україні хоч є

зростає, проте ще не відповідає стандартам ЄС, що було неодноразово відмічено міжнародними експертами.

Варто відмітити, що питання прозорості та відкритості влади пов'язують з корупцією, адже за умови підвищення даних показників рівень корупції зменшується. Публічна влада, будучи відкритою та прозорою, в тому числі і щодо використання бюджетних зменшує ризики можливих різноманітних зловживань, маніпуляцій і порушень, що наявні в діяльності органів публічної влади, оскільки відсутність звітування може стати підґрунтям для корупційних проявів.

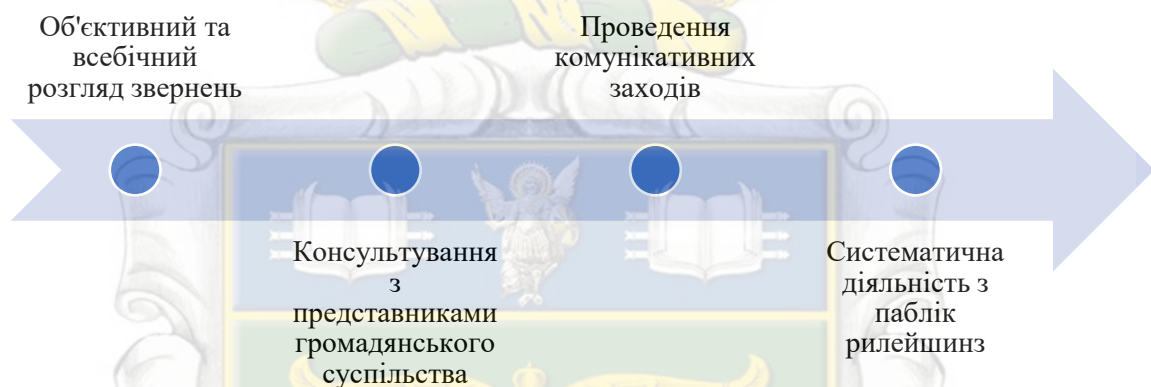


Рисунок 1.1 – Основні напрямки реалізації принципів прозорості та відкритості діяльності органів публічної влади [38]

До основних напрямків практичної реалізації принципів відкритості і прозорості діяльності органів публічної влади (рис. 1.1) можемо віднести наступні:

- об'єктивний та всебічний розгляд звернень громадян, запитів на доступ до публічної інформації до органу публічної влади (а рамках його компетенції);
- консультавання з представниками громадянського суспільства за важливими питаннями;

- проведення прес конференцій, круглий столів, публічних обговорень, брифінгів в органі публічної влади з залученням представників засобах масової інформації;
- систематична робота над комунікацією та висвітленням діяльності органів публічної влади у засобах масової інформації та інші регламентовані і нормативно закріплені дії органів державного управління із висвітлення своєї діяльності та залучення громадськості, громадських об'єднань та організацій до державних справ [38].

Перш за все варто приділити увагу питанням теоретичного визначення принципів прозорості та відкритості. Адже дані категорії є предметом вивчення не лише науки державного управління, а й філософії, політології, економіки, соціології, юриспруденція, що свідчить про міждисциплінарність їх використання та, відповідно, тлумачення. Окрім цього, дані поняття у побутовому розумінні часто ототожнюють між собою, хоча вони є самостійними у застосування та реалізації.

Додержання принципу прозорості передбачає забезпечення доступу громадськості до достовірної, повної та об'єктивної інформації, котра знаходиться у віданні владного органу. З іншого боку, принцип відкритості ґрунтується на спроможності громадян чинити вплив на діяльність влади з прийняття управлінських рішень та разом формувати й впроваджувати публічну політику [8]. З приводу тлумачення категорії «відкритий» слід говорити, що під ним розуміють аналог слів доступний, неприхований, незакритий, необмежений для будь-кого та повсякчасно.

Прозорість можемо визначити як заборону органам публічної влади приховувати від громадськості певну інформацію, яка становить суспільний інтерес, стосується виконання органом його повноважень, або ж як вимогу максимально доступно формулювати цю інформацію.

Тлумачення понять «відкритість» і «прозорість» вказують на те, що це взаємодоповнюючі сторони одного процесу забезпечення демократичного врядування. А оскільки наразі гостро постає проблема трансформації системи

публічного управління [35], то перехід від інформаційного суспільства до суспільства знань кардинально змінює комунікації і ставить нові вимоги перед якістю послуг, що надаються органами публічної влади.

На відміну від прозорості відкритість, як зазначає В. Ярошенко, є функціональною характеристикою публічної влади та визначає ступінь забезпеченості безпосередньої участі громадян, активність суспільного контролю громадян за діяльністю органів публічного управління, забезпеченість реального впливу громадян на зміст публічно-управлінської діяльності. Одночасно, відкритість влади означає її здатність поділитися нею (цією владою) з народом через залучення громадян до процесу здійснення влади, зокрема, прийняття управлінських рішень [33].

Дотримання принципів відкритості і прозорості забезпечує реалізацію двох важливих функцій: захисту інтересів суспільства шляхом підвищення ефективності управління і посилення боротьби з корупцією та є важливим інструментом захисту головної конституційної норми, за якою «людина – основна цінність суспільства» і «джерело влади».

Підсумовуючи слід відмітити, що інформаційна відкритість органів публічної влади виступає індикатором рівня демократії в суспільстві, є запорукою здійснення ефективної публічної політики, можливістю громадськості певною мірою контролювати їхню діяльність. Відкритість є невід’ємною характеристикою демократичної, відповідальної перед громадянами держави [30].

Відкритість публічної влади, зокрема її інформаційний аспект, є важливим чинником розвитку процесів демократизації держави та суспільства, становлення громадянського суспільства, запорукою утвердження в Україні демократичних норм і правил щодо відносин між громадянами, їхніми об’єднаннями та органами публічної влади [30]. Інформаційна відкритість публічної влади виступає чинником налагодження взаємин довіри між владою і громадою та участі громадян у прийнятті управлінських рішень, забезпечує ефективність роботи органів місцевого самоврядування.

Отже, що терміни «прозорість» та «відкритість» відмінні, і співзалежні: без достатньої інформованості громадян щодо змісту діяльності суб'єктів управління неможливо забезпечити повну відкритість органів публічної влади, тобто можливість громадян співпрацювати із владою щодо ухвалення управлінських рішень. Водночас, не можна і ототожнювати ці поняття, необхідно відрізнити їх.

«Відкритість» – це риса діяльності публічної влади, яка визначається тим чи іншим рівнем участі громадян у роботі органів публічної влади. Ця риса виявляється у забезпеченні можливостей реального впливу громадян та їх об'єднань на зміст управлінської діяльності через формулювання вимог до органів публічної влади стосовно дій, ухвалення певних рішень або утримання від них.



РОЗДІЛ 2

ДОСТУП ДО ПУБЛІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ЯК СКЛАДОВА ВІДКРИТОСТІ ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

2.1 Особливості діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області

Предметом дослідження кваліфікаційної роботи є Головне управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області. Дане управління є головним органом у системі місцевих органів виконавчої влади з питань забезпечення реалізації публічної політики у сфері цивільного захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій техногенного, природного та військового характеру, техногенної, а також пожежної безпеки у Вінницькій області.

У межах своїх повноважень Головне управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області (далі - ГУ ДСНС України у Вінницькій області) самостійно і через підпорядковані підрозділи організовує виконання вимог законодавства України з цих питань, контролює виконання правил і норм пожежної та техногенної безпеки юридичними та фізичними особами. Здійснює у межах визначених повноважень організаційно-розпорядчі та консультативно-дорадчі функції.

Головне управління у своїй діяльності керується Конституцією і законами України, а також указами Президента України та постановами Верховної Ради України, прийнятими відповідно до Конституції і законів України, актами Кабінету Міністрів України, наказами ДСНС за напрямками їх діяльності та цим Положенням.

Головним управління з питань, що стосуються пожежної безпеки, керується нормативно-правовими актами, які регламентують діяльність органів державного пожежного нагляду.

ГУ ДСНС України у Вінницькій області розпочало свою діяльність у березні 2013 року. Код ЄДРПОУ: 38635397. Адреса: 21021, м. Вінниця, вул. 600-річчя, 11.

До основних завдань ДСНС України належать:

- реалізація публічної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, рятувальної справи, гасіння пожеж, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб, а також гідрометеорологічної діяльності;
- здійснення державного нагляду (контролю) за додержанням і виконанням вимог законодавства у сфері цивільного захисту, пожежної та техногенної безпеки, діяльності аварійно-рятувальних служб;
- внесення на розгляд Міністра внутрішніх справ пропозицій щодо забезпечення формування публічної політики у зазначених сферах;
- реалізація в межах повноважень, передбачених законом, публічної політики у сфері волонтерської діяльності.

Постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 року № 1052 затверджено Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. Відповідно до положення існує 73 пункти визначених завдань. Виділимо з повного переліку основні завдання ГУ ДСНС України у Вінницькій області:

- узагальнює практику застосування законодавства з питань, що належать до її компетенції, розробляє пропозиції щодо вдосконалення законодавчих актів, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правових актів міністерств та подає їх в установленому порядку Міністрові внутрішніх справ;
- здійснює безпосереднє керівництво діяльністю єдиної публічної системи цивільного захисту;
- формує проекти планів у сфері цивільного захисту державного рівня на мирний час та в особливий період, подає їх Міністрові внутрішніх

справ для внесення в установленому порядку на розгляд Кабінету Міністрів України, організовує планування заходів цивільного захисту центральними та місцевими органами виконавчої влади;

- проводить підготовку органів управління функціональних і територіальних підсистем єдиної публічної системи цивільного захисту та їх ланок;

- здійснює заходи щодо впровадження інженерно-технічних заходів цивільного захисту, готує пропозиції щодо віднесення населених пунктів та об'єктів національної економіки до груп (категорій) із цивільного захисту, надає на запити замовників вихідні дані та вимоги, необхідні для розроблення та планування таких заходів;

- здійснює разом із центральними та місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, підприємствами, установами, організаціями прогнозування імовірності виникнення надзвичайних ситуацій, визначає показники ризику та здійснює районування території України щодо ризику виникнення надзвичайних ситуацій;

- забезпечує гасіння пожеж, рятування людей, надання допомоги в ліквідації наслідків аварій, катастроф, стихійного лиха та інших видів небезпечних подій, що становлять загрозу життю або здоров'ю людей чи призводять до завдання матеріальних збитків.

ГУ ДСНС України у Вінницькій області під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами, організаціями.

Розглянемо організаційну структуру ГУ ДСНС України у Вінницькій області (рис. 2.1).

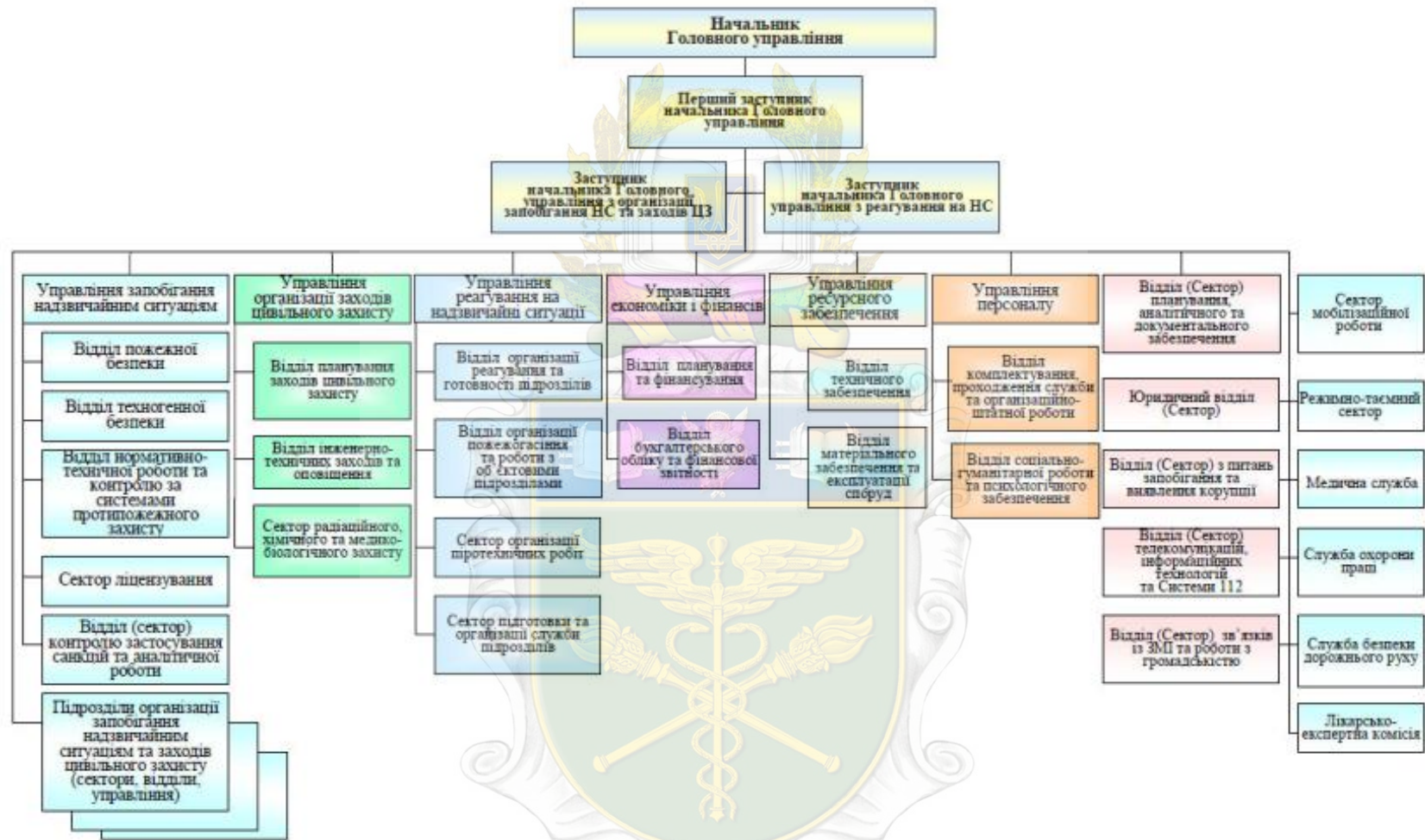


Рисунок 2.1 – Організаційна структура Головного управління Публічної служби з надзвичайних ситуацій України у Вінницькій області [16]

2.2 Відкритість та прозорість у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області в контексті доступу до інформації

Важливим аспектом ефективної реалізації публічної політики в Україні є питання інформаційної відкритості органів публічної влади, діяльність яких передусім має спрямовуватися на задоволення потреб кожного громадянина, що неможливо забезпечити без засобів масової інформації. Інформаційна відкритість у діяльності органів публічної влади є невід'ємною характеристикою здійснення ефективного управління.

Оскільки змінюються підходи до здійснення функцій органами публічної влади, запроваджуються нові форми та методи роботи в системі публічного управління, то трансформації зазнають традиційні підходи до забезпечення інформаційної відкритості. Основою нової моделі управління в Україні має стати орієнтація на взаємодію з громадянами та їх активна участь в управлінських процесах. Цього можна досягнути, якщо громадськість буде достатньо поінформованою щодо змісту діяльності органів публічної влади та матиме реальну можливість впливу на прийняття управлінських рішень. Саме тому важливо зосередити увагу на базових механізмах забезпечення інформаційної відкритості органів публічної влади.

ГУ ДСНС України у Вінницькій області як суб'єкт інформаційної взаємодії має обов'язково інформувати громадян Вінниччини про результати своєї діяльності, плани і рішення. Для цього в офіційному джерелі ГУ ДСНС України у Вінницькій області має бути створений розділ який призначений для ведення інформаційної діяльності. За умови ефективної роботи надання інформаційних послуг ГУ ДСНС України у Вінницькій області громадськість отримує доступ до інформації. Таким чином, досліджуваний об'єкт публічної влади формує власний імідж як ефективна, прозора та відповідальна організація.

Принципи забезпечення доступу до публічної інформації у ГУ ДСНС України у Вінницькій області визначено відповідно до ст. 4 Закону України

«Про доступ до публічної інформації». Даним законом передбачено три загальні принципи:

1. прозорість та відкритість діяльності суб'єктів владних повноважень;
2. вільне отримання та поширення інформації, крім обмежень, установлених даним законом;
3. рівноправність, незалежно від ознак раси, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного та соціального походження, майнового стану, місця проживання, мовних або інших ознак.

Закон України «Про інформацію» визначає інформацію органів публічної влади одним із основних об'єктів інформаційних взаємовідносин у суспільстві та державі (ст. 21), а обов'язок цих органів інформувати про свою діяльність і прийняті рішення як гарантію права на інформацію (ст. 10).

Важливе значення має обов'язок оприлюднення інформації. ГУ ДСНС України у Вінницькій області не лише надає інформацію у відповідь на запити, а також самі оприлюднюють та поширюють документи, які становлять суспільний інтерес, залежно від наявних ресурсів та можливостей. Відповідно до наказу Міністерства внутрішніх справ України «Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення доступу до публічної інформації в ДСНС» доступ до інформації забезпечується шляхом:

1. систематичної оприлюднення інформації шляхом:
 - публікації в офіційних друкованих виданнях,
 - на офіційних веб-сайтах в мережі Інтернет,
 - на інформаційних стендах,
 - будь-яким іншим способом;
2. надання інформації за запитами на інформацію.

У сучасному модернізованому світі все частіше громадяни за допомогою мережі Інтернет отримують інформацію про діяльність органів публічної влади. Надзвичайно важливим офіційним новинним ресурсом ГУ ДСНС України у Вінницькій області є їх веб-сайт, а також створені офіційні сторінки у таких

соціальних мережах як Facebook, Instagram та YouTube. Офіційний веб-сайт та перелічені соціальні мережі створені для того, щоб користувачі відвідавши дані ресурс мали можливість отримати доступ до всієї необхідної їм інформації та дізнатись про актуальні новини.

Офіційний веб-сайт Головного управління державної служби з України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області тимчасово припинив роботу через кібератаки, які, на нашу думку, спровоковані російською федерацією. Додамо, що усі веб-сайти головних управлінь усіх областей України також не функціонують. Тому громадян закликають шукати потрібну інформацію на сторінках Telegram та Facebook установи. У зв'язку з цим ми аналізуватимемо інформацію з офіційного веб-сайту Публічної служби України з надзвичайних ситуацій, а також з офіційних функціонуючих джерел ГУ ДСНС України у Вінницькій області – сторінок у соціальних мережах.

Одним із пріоритетів діяльності у ДСНС України є розгляд звернень громадян. Усне звернення до ДСНС України викладається громадянином на особистому прийомі у дні та години, визначені графіками особистого прийому громадян керівництвом органу публічної влади і керівниками департаментів. Для подання усних звернень до ДСНС України за допомогою засобів телефонного зв'язку необхідно звертатися за безкоштовними номерами телефонів 1545 (урядова «гаряча лінія» цілодобово) та 1536 («гаряча лінія» МВС у робочі дні та час).

На сайті ДСНС України у розділі «Звернення громадян» вказано, що є можливість подання електронного звернення. Тобто, це письмове звернення з використанням мережі Інтернет, засобів електронного зв'язку надсилається на визначену адресу електронної пошти ГУ ДСНС України у Вінницькій області: press@vn.dsns.gov.ua. Додамо, що на сайті прикріплений бланк форми «Запит на інформацію» згідно Інструкції про порядок забезпечення доступу до публічної інформації у ДСНС (пункт 4 розділу III). Також на офіційному сайті ДСНС України у підрозділі «Громадянам» є підрозділ «Інтернет-приймальня», де громадяни можуть заповнити автоматичну форму з обов'язковим вказанням

електронної адреси, для зворотнього повідомлення, та через певний час отримати на нього відповідь (рисунок 2.2)

The screenshot shows the 'Інтернет-приймальня' (Internet-Primmalynya) form on the official website of the State Service of Ukraine for Emergency Situations. The page header includes the logo and name of the service, along with navigation links like 'Про ДСНС', 'Діяльність', 'Бізнесу', 'Громадянам', 'Нормативна база', 'Прес-центр', and 'Контакти'. A search bar is also present. The main content area features a sidebar with navigation options and a central form with the following fields:

- Прізвище І.П. ***: A text input field for the user's name.
- Е-mail ***: A text input field for the user's email address.
- Адреса ***: A text input field for the user's address.
- Текстове поле ***: A text input field for a phone number, with a pre-filled '+38() - -' format.
- Багатострокове поле ***: A multi-line text area for additional information.

A 'Надіслати' (Send) button is located at the bottom of the form. A large watermark of the Ukrainian coat of arms is visible in the background of the form area.

Рисунок 2.2 – Інтернет приймальня на офіційному сайті Державної служби з надзвичайних ситуацій України [16]

Питання організації розгляду звернень громадян та їх особистого прийому займають пріоритетне місце в роботі керівництва та перебувають на особистому контролі у начальника ГУ ДСНС України у Вінницькій області Руслана Шевчука. За словами керівника установи відомо, що іноді виникають такі ситуації, коли люди просто не знають куди звертатися за допомогою. Як наслідок – набирають номер народної служби порятунку «101». Після того як диспетчер підіймає слухавку, жодна людина не почує відмови і будь-яка буде вирішена.

Керівництво ГУ ДСНС України у Вінницькій області намагається контролювати роботу підлеглих щодо своєчасної реєстрації, розгляду, вирішення та надання повної відповіді на звернення, скарги та заяви громадян.

Наголошується на необхідності пріоритетності розгляду та вирішення питань з якими звертаються ветерани війни, інваліди, ветерани праці, учасники ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС та інші громадяни, які потребують негайної допомоги. Для цього вживаються додаткові заходи щодо вирішення порушень питань шляхом направлення фахівців для комісійного вивчення питань безпосередньо на місцях.

Усі пропозиції, заяви і скарги, що надходять до ГУ ДСНС України у Вінницькій області приймають та реєструються централізовано у день їх надходження на реєстраційно-контрольних картах, придатних для оброблення персональними комп'ютерами та в журналах. А конверти (вирізки з них) зберігаються разом з пропозицією, заявою, скаргою. Облік особистого прийому громадян в ГУ ДСНС України у Вінницькій області ведеться на картках, у журналах та за допомогою електронно-обчислювальної техніки.

Журнальна форма реєстрації пропозицій, заяв і скарг та обліку особистого прийому громадян в ГУ ДСНС України у Вінницькій області допускається з річним обсягом надходження до 600 пропозицій, заяв та скарг і такою ж кількістю звернень громадян на особистому прийомі. Письмові пропозиції, заяви і скарги, подані на особистому прийомі, також підлягають централізованій реєстрації на реєстраційно-контрольних картках, придатних для оброблення персональними комп'ютерами та в журналах.

Відзначимо, що на сайті ДСНС України є звіт про стан розгляду запитів на інформацію за 2021 рік. Маємо надію, що ГУ ДСНС України у Вінницькій області також щорічно аналізують кількість наданих запитів на інформацію та оприлюднюють звіт у відкритий доступ.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 2015 року № 835 «Про затвердження Положення про набори даних, які підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних» визначено перелік набору даних (рис. 2.3)

	Звіти, в тому числі щодо задоволення запитів на інформацію ДСНС України
	Адміністративні дані, що збираються (обробляються) та підлягають оприлюдненню ДСНС України
	Нормативно-правові акти, акти індивідуальної дії, прийняті ДСНС, проекти нормативно-правових актів
	Інформація про отримане майно (обладнання, програмне забезпечення) у рамках міжнародної технічної допомоги ДСНС України
	План діяльності з підготовки проектів регуляторних актів ДСНС України
	Інформація про організаційну структуру ДСНС України
	Довідник підприємств, установ та організацій, що належать до сфери управління ДСНС
	Річні зведені основні фінансові показники виконання фінансових планів ДСНС України
	Фінансова звітність суб'єктів господарювання державного та комунального секторів економіки ДСНС України
	Інформація про нормативно-правові засади діяльності ДСНС України
	Інформація про систему обліку, види інформації, яка зберігається ДСНС України
	Реєстр наборів даних, що перебувають у володінні ДСНС України

Рисунок 2.3 – Перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних у сфері ДСНС України [16]

Варто зазначити, що ДСНС України є доволі відкритою організацією до співпраці, оскільки за їх особливої підтримки центр стратегічних комунікацій та інформаційної безпеки презентував оновлений довідник «У разі надзвичайної ситуації або війни». Даний посібник є у вільному доступі, також у ньому розписані поетапні дії щодо певних ситуацій, наприклад, як поводитись в умовах загрози замінування, як діяти під час атаки із застосуванням хімічної зброї, як поводитися на окупованій території, що на жаль є актуальним у

зв'язку з теперішніми подіями в Україні.

На нашу думку, питання прозорості та відкритості публічної влади в Україні пов'язують з корупцією, адже за умови підвищення вищеписаних показників рівень корупції зменшується. ДСНС України було затверджено антикорупційну програму на 2020-2022 роки. Метою даної програми є вжиття додаткових і посилення існуючих заходів, спрямованих на ефективне і дієве запобігання проявам корупції у діяльності ДСНС, а також задля впровадження механізмів доброчесності та підвищення рівня довіри громадян до діяльності органів та підрозділів цивільного захисту.

Загальними напрямками з реалізації відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності ДСНС України виділимо основне:

- проведення серед персоналу органів та підрозділів цивільного захисту організаційної та роз'яснювальної роботи із запобігання, виявлення і протидії корупції;
- забезпечення відкритості та прозорості, участі громадськості у заходах щодо запобігання корупції;
- здійснення контролю за дотриманням персоналом вимог законодавства щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів;
- здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства;
- забезпечення конфіденційності інформації про осіб, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, або про факти підбурення до їх вчинення тощо.

З метою практичної реалізації вищезазначеної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності ДСНС України вищевказаною програмою передбачено виконання заходів щодо запобігання і протидії корупції, а також заходи щодо навчання та поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування у підрозділах ДСНС України протягом 2020–2022 років. У затверджених планах є різнопланові заходи, серед яких наступні: забезпечення всебічного доступу та відкритості інформації щодо здійснення перевірок суб'єктів господарювання під час проведення заходів

державного нагляду; забезпечення участі персоналу органів та підрозділів цивільного захисту у підвищенні кваліфікації з питань запобігання корупції на базі Національної академії внутрішніх справ тощо.

На офіційному сайті ДСНС України подано звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у їхній діяльності. Також щорічно подаються звіти про виконання антикорупційної програми Публічної служби України з надзвичайних ситуацій, але вони не доступні до ознайомлення, оскільки встановлений обмежений доступ під час воєнного стану в Україні. Варто зазначити, що на сайті ДСНС України у листопаді 2020 року проводились електронні консультації з громадськістю, за результатами яких зауваження чи пропозиції були внесені до Програми та її заходів. До обговорення запрошували представників громадськості та експертів які володіють як теоретичними, так і практичними знаннями про особливості діяльності ДСНС. Після цього відповідальні особи сформували офіційний звіт про публічні громадські обговорення проєкту Антикорупційної програми Публічної служби України з надзвичайних ситуацій.

Під час повномасштабного вторгнення росії на території України, основним каналом поширення публічної інформації ГУ ДСНС України у Вінницькій області є сторінка у соціальній мережі Facebook, де публікуються актуальні та важливі новини. Завдяки цій сторінці Facebook забезпечується не тільки поширення інформації, а й можливість отримання зворотного зв'язку, спілкування із громадянами, збирання відгуків тощо.

Однією з основних ознак відкритості і прозорості органу публічної влади є наявність у вільному доступі звітів про фінансово-господарську діяльність. На офіційному сайті ДСНС України наявний план та звіт фінансової діяльності за період 2018-2021 років. Також є окремо виділений підрозділ «Розподіл видатків ДСНС» у якому розміщені документи за звітні 2018-2021 роки. Додамо, що усі документи завантажені з підписами Голови ДСНС України та директора департаменту економіки і фінансів.

Ще одним інструментом інформаційної відкритості ДСНС України на

рівні держави є електронна платформа Prozorro, яка об'єднує понад 35 тисяч державних та комунальних органів влади та підприємств (замовники товарів, робіт та послуг) та близько 250 тисяч комерційних компаній (постачальники). Замовники оприлюднюють оголошення про тендери в системі Prozorro, а постачальники надають свої комерційні пропозиції. Це відбувається через модуль електронного аукціону, доступ до якого замовники і постачальники отримують через електронні майданчики, авторизовані системою Prozorro. Інформація про тендери потрапляє до центральної бази даних Prozorro та оприлюднюється одночасно на порталі prozorro.gov.ua та всіх майданчиках.

Варто відзначити, що навіть під час воєнного стану ГУ ДСНС України у Вінницькій області функціонує у повній мірі та продовжує здійснювати публічні закупівлі. Проводить тендери і оформлює договори про закупівлю. Вважаємо що в даний час це вартує особливої уваги.

Отже, важливим аспектом ефективної реалізації публічної політики в Україні є питання інформаційної відкритості органів публічної влади. Ми визначили основні завдання ГУ ДСНС України у Вінницькій області. Охарактеризували нормативно-правові документи які стосуються основної діяльності досліджуваного органу публічної влади. Дослідили діяльність офіційних джерел надання інформації під час воєнного стану в Україні. Охарактеризували перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних у сфері ДСНС України.

РОЗДІЛ 3

УДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОЗОРОСТІ ТА ВІДКРИТОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ ДОСЛІДЖУВАНОВОГО ОРГАНУ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ

3.1 Впровадження електронного урядування у контексті інформаційної відкритості у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується необхідністю підвищення рівня інформаційної відкритості діяльності органів публічної влади, а також налагодження партнерських відносин у публічному управлінні. Системний підхід у публічному управлінні в умовах цифрового суспільства стимулює розвиток інформаційної відкритості органів публічної влади, підвищує продуктивність, економічне зростання, покращує якість життя громадян.

Важливим напрямком розвитку інформаційної відкритості у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області є електронна демократія. Підвищення інформаційної відкритості досліджуваного органу публічної влади шляхом впровадження системи електронного урядування є на теперішній час необхідним кроком, оскільки завдяки ньому можна покращити взаємозв'язок між досліджуваною установою, громадянами і бізнесом. Нині можна виділити такі основні набори інструментів впровадження інформаційної відкритості в діяльності органів публічної влади як: доступ до публічної інформації; розвиток політик електронного урядування та відкритих даних.

На нашу думку, важливими завданнями електронного урядування у діяльності досліджуваного органу публічної влади є:

- висвітлення діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області (ведення сайту та соціальних мереж щодо висвітлення їх діяльності);
- збільшення доступності ГУ ДСНС України у Вінницькій області (організація контакт-центру прийому телефонних звернень, створення системи

електронного документообігу, створення громадської приймальні);

- надання сучасних телекомунікаційних засобів (VoIP, електронна пошта, надійний та захищений доступ до мережі Інтернет).

Зростання ефективності відкритого врядування зумовлене принципами, на яких базується модель взаємодії публічної влади та неурядових організацій, такими як: відкритість, спільна участь, партнерство, відповідальність, політична незалежність, етичність. Саме відкрите врядування має забезпечити прозорість діяльності органів публічної влади, надає громадянам можливість отримувати максимальний обсяг інформації про публічне управління, брати участь у прийнятті рішень, контролювати органи влади.

Ідея відкритого врядування передбачає при здійсненні державних повноважень і функцій послідовне і неухильне дотримання таких принципів:

1. Принцип інформаційної відкритості – своєчасне надання інформації про діяльність органів публічної влади, яка є відкритою, загальнодоступною і достовірною, в форматі, зручному для її пошуку, обробки і подальшого використання.

2. Принцип зрозумілості – подання мети, завдань, планів і результатів діяльності органів публічної влади у зрозумілій і доступній формі.

3. Принцип залучення громадянського суспільства до розробки і реалізації управлінських рішень, створення системи постійного інформування та діалогу.

4. Принцип підзвітності – розкриття органами влади інформації про свою діяльність з урахуванням запитів і пріоритетів громадянського суспільства, забезпечуючи можливість здійснення громадянами, громадськими об'єднаннями та підприємницькою спільнотою контролю за діяльністю органів публічної влади.

Визначимо низку напрямів і шляхів забезпечення інформаційної відкритості в ГУ ДСНС України у Вінницькій області, без впровадження яких неможливий поступ вперед у політиці відкритості влади.

Перший напрям – інтероперабельність (Interoperability) та електронні

сервіси (eServices) – передбачає долучення ДСНС України до Програми ЄС Interoperability Solutions for European Public Administrations 2, проєктів e-CODEX, e-Invoicing, а також ініціативи Single Digital Gateway. Доступ до того чи іншого державного реєстру або бази даних може забезпечити єдине митне вікно, систему електронних декларацій, тощо, для повноцінного функціонування яких необхідна інтеграція із зовнішніми державними реєстрами та базами даних.

Швидкість та якість прийняття рішень значною мірою впливає на ефективність функціонування ГУ ДСНС України у Вінницькій області. В другому розділі кваліфікаційної роботи зазначено, що в роботі ДСНС ведеться журнальна форма реєстрації пропозицій, заяв і скарг та обліку особистого прийому громадян. Вважаємо, що є потреба в наявності електронного документообігу. Локальний електронний документообіг дозволить ГУ ДСНС України у Вінницькій області автоматизувати всі процеси роботи з документами, максимально відмовитися від паперу, пришвидшити процес прийняття управлінських рішень та вдосконалити внутрішню дисципліну.

Другий напрям – відкриті дані, розвиток яких забезпечить підвищення відкритості, прозорості й ефективності роботи в ГУ ДСНС України у Вінницькій області. Для реалізації «відкритих даних» необхідне вдосконалення інформаційно-комп'ютерних технологій, щоб полегшити і прискорити збирання, опублікування та опрацювання великої кількості даних. Щоб дані можна було вважати відкритими, важливими є три якості: вільне використання, повторне використання та публікація. Доступність, всеосяжність та надійність інформації забезпечує належне діловодство, гарантуючи доступ до інформації та відкритість даних.

Для підвищення рівня інформаційної відкритості у ГУ ДСНС України у Вінницькій області пропонуємо щомісячно та щорічно створювати інформаційно-аналітичну довідку про надзвичайні ситуації які виникали по Вінницькій області. Нижче наводимо приклад інформаційно-аналітичної довідки яку рекомендуємо оприлюднювати кожного місяця.

Протягом звітнього періоду (з 1 по 31 січня 2022 року) зареєстровано 12 надзвичайних ситуацій (далі – НС), які за характером виникнення класифіковані як 5 НС техногенного характеру та 7 НС природного характеру. Соціальних НС у січні 2022 року не виникало. Внаслідок цих надзвичайних ситуацій загинуло 26 осіб та 32 особи (з них 0 дітей) постраждали. Також упродовж січня 2022 року тривав розвиток медико-біологічної НС державного рівня спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2. За інформацією МОЗ України до з початку пандемії до кінця січня 2022 року зареєстровано 4 017 961 випадки захворювання людей на коронавірус COVID-19, одужало – 3 615 257 осіб, летальних наслідків – 100 031, проведено ПЛР-тестувань – 17 942 426.

За масштабами надзвичайні ситуації, що виникли у січні 2022 року віднесено до:

- місцевого рівня – 8 НС;
- об'єктового рівня – 4 НС.

За видами НС, що виникли у звітньому періоді розподілилися на:

- НС унаслідок аварії автомобільного транспорту – 1 НС (державного рівня);
- НС унаслідок пожеж, вибухів – 2 НС (усі місцевого рівня);
- НС унаслідок аварій на системах життєзабезпечення – 2 НС (усі місцевого рівня);
- НС пов'язана з підвищенням рівня ґрунтових вод (підтопленням) – 1 НС (об'єктового рівня);
- НС метеорологічна – 1 НС (об'єктового рівня);
- НС, медико-біологічні, пов'язані з отруєнням людей чадним газом, продуктами харчування та інфекційними хворобами – 5 НС (3 місцевого та 2 НС об'єктового рівнів).

Також варто буде проаналізувати статистичні данні у порівнянні з аналогічним минулорічним періодом, тобто за січень 2020 року. До прикладу, аналіз надзвичайних ситуацій за січень 2021 та січень 2022 років свідчить про наступне:

- кількість НС збільшилася на 71 % або на 5 НС (2022 – 12 НС, 2021 – 7 НС);
- кількість загиблих збільшилась у 3,7 раза або на 19 осіб (2022 – 26, 2020 – 7);
- кількість постраждалих унаслідок НС збільшилася на 100% або на 32 особи (2022 – 23, 2020 – 0).

За бажанням можна зазначити місце та причину виникнення НС. Наприклад, 4 січня 2022 року в м. Вінниці, Вінницька область у житловому будинку, розташованому на вул. Стрілецькій 70/3 внаслідок отруєння чадним газом загинуло 3 особи. У Вінницькій області, де станом на 13 січня 2022 року було відсутнє постачання твердого палива бюджетним установам області та комунальним неприбутковим підприємствам (соціальним, освітнім, культурним тощо) на осінньо-зимовий період 2021/2022 років. Відсутність надання послуги з постачання твердого палива з боку постачальних компаній для бюджетних установ області та комунальних неприбуткових підприємствах (соціального, освітнього, культурного призначення) неминуче призвело до розгерметизації труб теплопостачання, зниження постійної температури у приміщеннях, вимушеного використання несертифікованих електричних опалюваних приладів, що є небезпечним через високе навантаження на мережі електропостачання та загрозу виникнення пожежі. У свою чергу зазначена ситуація спричинить техногенну надзвичайну ситуацію, пов'язану з аваріями в системах життєзабезпечення, порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, загрозами пожеж у бюджетних установах області, а в подальшому – виникнення масштабної медико-біологічної надзвичайної ситуації в умовах поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, що загрожуватиме життю та здоров'ю населенню області.

Для соціальних мереж таких як Facebook та Instagram пропонуємо формувати таку ж інформаційно-аналітичну довідку за конкретний період не у текстовому форматі, а у форматі зображення, для чіткості та конкретності надання інформації.

Інформація про надзвичайні події за січень 2022 року по
Вінницькій області

Всього подій – 10, з них:

- Пожежі – 3
- Загинуло на воді – 0
- АРР (ДТП) – 5
- Виїзди на допомогу – 2

Рисунок 3.1 – Зразок інформації для розміщення в соціальних мережах про надзвичайні події за січень 2022 року по Вінницькій області [16]

Третім напрямом забезпечення інформаційної відкритості в ГУ ДСНС України у Вінницькій області є електронна ідентифікація (eID). У 2014 р. в ЄС був ухвалений Регламент № 910 (eIDAS), метою якого є запровадження єдиних вимог до розвитку електронної ідентифікації, надання електронних довірчих послуг у країнах ЄС та розвиток трансграничної е-ідентифікації. Проект фокусується на виробленні стандартів, форматів, ідентифікаторів для засобів електронної ідентифікації у сферах електронних публічних послуг, е-банкінгу та повинен сприяти розвитку EU Digital Single Market, запровадженню транскордонної взаємодії, підвищенню мобільності громадян та бізнесу ЄС.

Отже, для активізації впровадження інструментів електронної демократії з метою поліпшення відкритості в ГУ ДСНС України у Вінницькій області доцільно:

В умовах реформування системи публічного управління визнано доцільним застосовувати новітній інструментарій інформаційної відкритості, а саме: створити ефективні механізми контролю для забезпечення прозорості та відкритості органів публічної влади; удосконалити інструменти, основні процедури, врахувати результати онлайн-консультацій, соціологічні дослідження при прийнятті управлінських рішень; здійснити потужну інформаційну кампанію з просування ідей відкритого урядування, зокрема, роз'яснення суспільству переваг відкритого доступу до публічної інформації,

навчання громадян способів використання цієї інформації, форм їх залучення до процесу прийняття рішень, розвитку механізмів електронної демократії.

3.2 Рекомендація щодо проведення моніторингу й оцінювання інформаційної відкритості

На нашу думку, кожен етап реалізації механізму відкритості потребує здійснення моніторингу. Основне завдання системи моніторингу інформаційної відкритості як складової публічного управління та інструменту вимірювання й оцінювання досягнутих результатів полягає у визначенні проблем в тій чи іншій сфері діяльності; у фіксації наслідків управлінського впливу на розвиток відкритості та змін, що відбуваються при цьому. Пропонуємо здійснити моніторинг і оцінити інформаційну відкритість ГУ ДСНС України у Вінницькій області.

Оцінний інструмент інформаційної відкритості діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області розроблений нами на основі методології вимірювання прозорості міст громадської організації «Трансперенсі Інтернешнл Україна», яка є акредитованим представником глобального руху Transparency International, спільно з Інститутом політичної освіти. Запропонований оцінний інструмент є універсальним методом оцінювання готовності органу публічної влади до відкритості та може бути застосований органом публічної влади будь-якого рівня з незначним коригуванням індикаторів, в залежності від рівня органу влади.

За цією методологією оцінку ГУ ДСНС України у Вінницькій області ми рекомендуємо проводити щорічно та демонструвати рівень інформаційної відкритості за підсумками року. Протягом року може проводитися поточне оцінювання інформаційної відкритості органу публічної влади з метою моніторингу динаміки відкритості та своєчасної корекції зокрема шляхом

впровадження інструментів електронної демократії.

Для здійснення моніторингу рівня інформаційної відкритості було обрано декілька сфер публічного управління органів публічної влади (рис. 3.2).

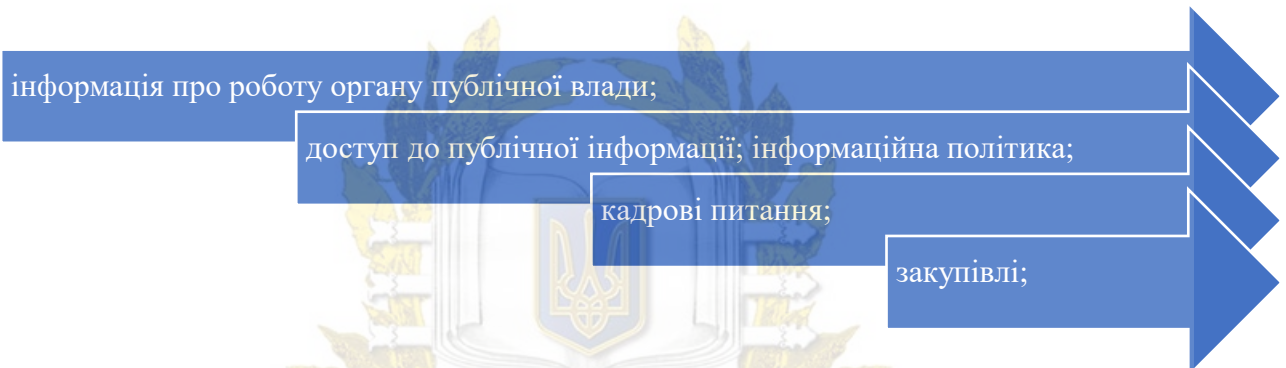


Рисунок 3.2 – Сфери аналізу інформаційної відкритості органів публічної влади [16]

Ми встановили різну кількість балів відповідно до кількості критеріїв та індикаторів у кожній сфері управління ГУ ДСНС України у Вінницькій області, інформація про які відображена у зведеній таблиці у додатках.

Методологія моніторингу інформаційної відкритості включає збір як первинних, так і вторинних даних. Первинні дані збираються методом опитування представників органів публічної влади. Формою опитування є надсилання опитувальників органам публічної влади, які мають бути заповнені уповноваженими ними представниками влади. Опитувальник включає запитання лише щодо тих індикаторів, для яких методом оцінювання є офіційна відповідь органу публічної влади. Наприклад, наявність нормативно-правових актів, структурних підрозділів, посадових осіб, які відповідають за інформаційне забезпечення органу публічної влади тощо.

Вторинні дані отримуються через оприлюднені на офіційних сайтах, інших спеціалізованих веб-ресурсах, документи органів публічної влади. Інформаційна відкритість органу публічної влади оцінюється на підставі даних, які знаходяться у відкритому доступі. У процесі оцінювання надається детальне

обґрунтування виставлених балів і посилання на ресурси, які підтверджують правильність оцінки. Зауважимо, що аналіз первинних і вторинних даних може застосовуватися одночасно.

Оцінювання проводиться за загальною сумою балів, набраною органом публічної влади за всіма індикаторами в усіх обраних нами сферах. Максимальна кількість балів, які орган публічної влади може набрати, становить 100 балів.

Критерії ваги індикаторів (кількості балів за кожен показник) автор визначає в залежності від наявності нормативно-правових актів, що регулюють те чи інше питання інформаційної відкритості, консультацій зі стейкхолдерами, використання органами публічної влади зразків або консультаційної підтримки та в залежності від терміну реалізації індикаторів. Критерії визначення ваги індикаторів викладено в таблиці додатків до кваліфікаційної роботи.

За умови проведення запропонованого нами моніторингу відкритості діяльності органу публічної влади можна буде зробити висновки про рівень їх відкритості. Ми пропонуємо чотири рівні відкритості органу публічної влади:

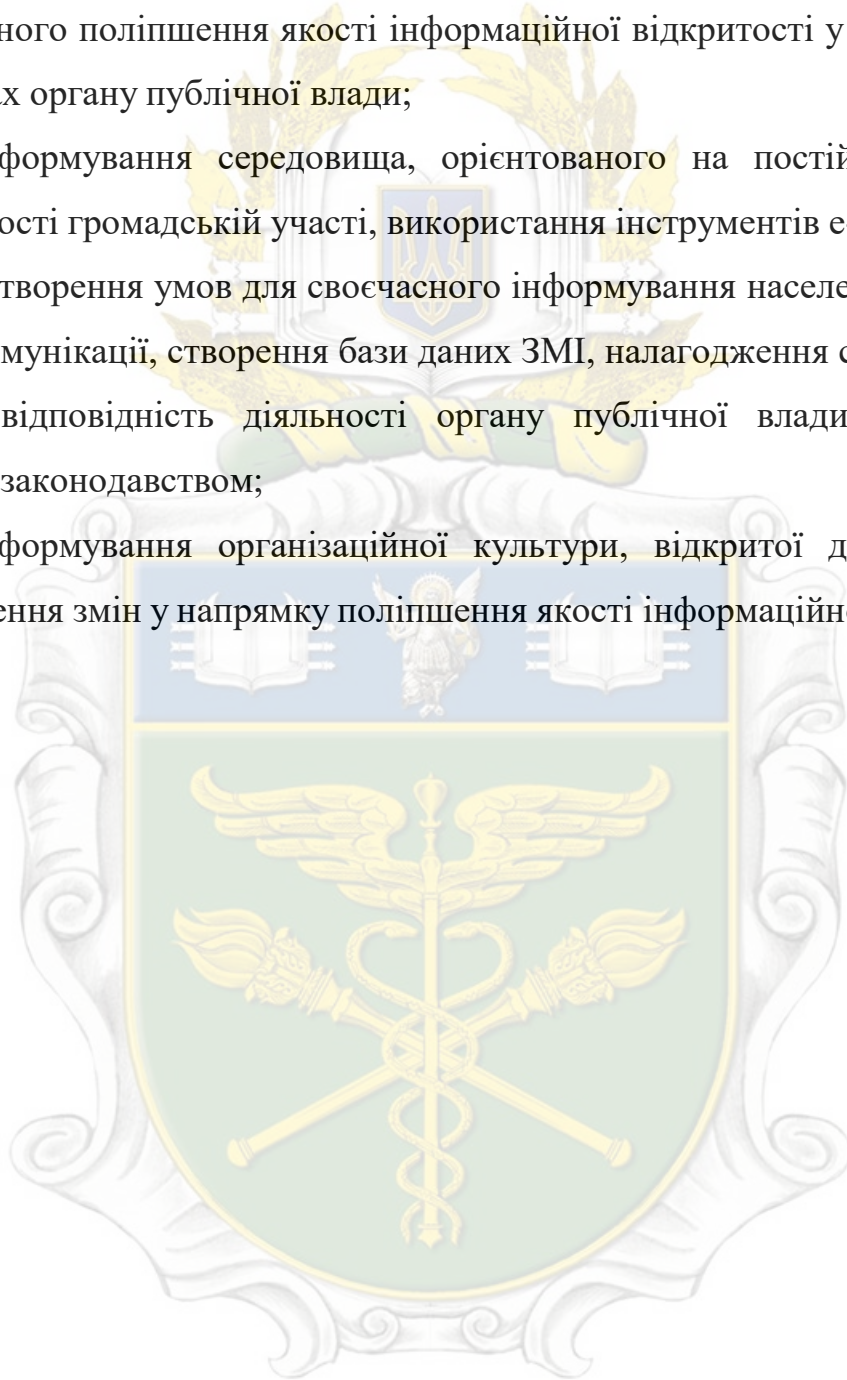
1. відкритий;
2. частково відкритий;
3. частково закритий;
4. закритий.

Рівень відкритості того чи іншого органу публічної влади можна визначити, провівши моніторинг з запропонованою вище методологією, здійснивши аналіз за оцінними показниками у визначених сферах діяльності органу публічної влади. Таким чином, орган публічної влади може вважатися відкритим, якщо сума балів за усіх визначених сфер діяльності органу публічної влади становить від 100 до 85,0 балів. Орган публічної влади є частково відкритим, якщо сума балів становить від 84,9 до 53,0 балів. Відповідно, частково закритим буде вважатися орган публічної влади, моніторинг якого дасть показник від 52,9 до 25,0 балів. І якщо кількість балів буде меншою від 25,0, то інформаційна відкритість органу публічної влади

низька, а сам орган публічної влади може вважатися закритим.

Отже, основними перевагами використання оцінного інструменту інформаційної відкритості на рівні органу публічної влади є:

- формування команди фахівців, здатних очолити процеси безперервного поліпшення якості інформаційної відкритості у всіх структурних підрозділах органу публічної влади;
- формування середовища, орієнтованого на постійний моніторинг задоволеності громадській участі, використання інструментів е-демократії;
- створення умов для своєчасного інформування населення, розширення каналів комунікації, створення бази даних ЗМІ, налагодження співпраці з ними;
- відповідність діяльності органу публічної влади критеріям, які визначені законодавством;
- формування організаційної культури, відкритої до безперервного впровадження змін у напрямку поліпшення якості інформаційної відкритості.



ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Проблематика інформаційної відкритості у вітчизняному науковому дискурсі викликає значний інтерес. Науковцями досліджувався вплив відкритості та прозорості на ефективність діяльності органів влади, шляхи врегулювання інформаційної сфери держави, функціонування інформаційної системи, вироблення і реалізації нормативно-правового механізму забезпечення обігу публічної інформації тощо.

Таким чином, питання прозорості та відкритості має вагоме значення та заслуговує на дослідження, особливо в умовах децентралізації влади в Україні, коли проходить суцільне реформування адміністративно-територіального устрою та передача переважної більшості владних повноважень на місцевий рівень.

В результаті проведеного аналізу щодо забезпечення відкритості та прозорості у ГУ ДСНС України у Вінницькій області можна сформулювати наступні висновки:

1. У першому розділі кваліфікаційної роботи опрацьовано наукові доробки до обраної теми. На підставі дослідження наукових праць учених розкрито поняття «відкритість» та «прозорість», виокремлено їх специфічні ознаки, які полягають у тому, що відкритість діяльності органів публічної влади передбачає двосторонній процес: суспільний запит на отримання вичерпної та об'єктивної інформації про діяльність органів влади; бажання та реальну діяльність органів публічної влади, спрямовану на належне інформування громадськості про свою роботу.

2. У другому розділі визначено особливості діяльності Головного управління державної служби України з надзвичайних ситуацій у Вінницькій області. Досліджено організаційну структуру даного об'єкта. Охарактеризовано основні завдання ГУ ДСНС України у Вінницькій області.

Було доведено що важливим аспектом ефективної реалізації публічної

політики в Україні є питання інформаційної відкритості органів публічної влади, діяльність яких передусім має спрямовуватися на задоволення потреб кожного громадянина, що неможливо забезпечити без засобів масової інформації. Охарактеризовано розгляд звернень громадян та їх особистого прийому, додамо, що дане питання займає пріоритетне місце в роботі керівництва ГУ ДСНС України у Вінницькій області. Досліджено перелік наборів даних, що підлягають оприлюдненню у формі відкритих даних у сфері ДСНС України. Виділено основні загальні напрямки з реалізації відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності ДСНС України.

Охарактеризовано заходи щодо запобігання і протидії корупції які плануються з метою практичної реалізації вищезазначеної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності ДСНС України. Розглянуто звіт з офіційного сайту за результатами оцінки корупційних ризиків у їхній діяльності.

Визначено, що однією з основних ознак відкритості і прозорості органу публічної влади є наявність у вільному доступі звітів про фінансово-господарську діяльність. Проаналізовано їх наявність та відкритість.

3. У третьому розділі кваліфікаційної роботи надано практичні рекомендації щодо впровадження електронного урядування у контексті інформаційної відкритості у діяльності ГУ ДСНС України у Вінницькій області. Визначено низку напрямів і шляхів забезпечення інформаційної відкритості в досліджуваному органі влади. Для підвищення рівня інформаційної відкритості запропоновано щомісячно та щорічно створювати інформаційно-аналітичну довідку про надзвичайні ситуації які виникали по Вінницькій області. А також рекомендовано провести моніторинг і оцінити інформаційну відкритість досліджуваного органу публічної влади в мирних умовах у нашій державі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аведян Л.Й. Теоретико-практичні аспекти забезпечення інноваційного та людського розвитку як основи реалізації регіональної економічної політики. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип. 30. С. 254–262. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/30_2019_ukr/41.pdf.
2. Антонова С.Є., Корбутяк В.І. Моніторинг дотримання принципів прозорості та відкритості у діяльності органів влади в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2020. № 10. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/10_2020/36.pdf.
3. Баранов О. Інформаційна сфера: реформування інституційної системи публічної влади. *Право України*. 2018. № 11. С. 65–84.
4. Барегамян С.Х., Карпі Ю.В. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 11. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf.
5. Гончарук О.Б., Савичук Н.О. Поняття механізмів державного управління та їх практичне значення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 7. С. 77–83. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/7_2021/14.pdf.
6. Дацій Н.В., Климчук Н.П., Ніколайчук В.В. Підходи до формування електронного урядування на територіальному рівні в умовах транспарентності публічного управління. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 19. С. 59–63. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/19_2021/13.pdf.
7. Загурська-Антонюк В.Ф. Сучасні тенденції децентралізації публічної влади та їх реалізація в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 2. URL: http://www.dy.nauka.com.ua/pdf/2_2019/26.pdf.
8. Івановська А.М., Галус О.О., Рижук І.В. Право на інформацію про діяльність органів публічної влади: окремі теоретико-правові аспекти. *Економіка, фінанси, право*. 2021. № 8. С. 9–14.

9. Кандзюба С. Регіональна хмара публічного управління як складова електронного уряду України. *Аспекти публічного управління*. 2019. № 12. С. 28–37.
10. Клименко А.В., Гбур З.В. Інформаційне забезпечення органів публічної влади України. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 5. С. 80–87. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/5_2021/15.pdf.
11. Котух Є.В. Типи владних відносин у стратегії кібербезпеки. *Інвестиції: практика та досвід*. 2021. № 11. С. 98–102. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/11_2021/18.pdf.
12. Лазор О.Д., Лазор О.Я., Юник І.Г. Основи публічного управління та адміністрування : навч.-метод. посіб. 2-ге вид. Київ : Ліра-К, 2019. 268 с.
13. Малиновський В.Я. Публічна служба в Україні : підручник. Київ : Кондор, 2018. 312 с.
14. Новікова Н.А., Притула К.В. Соціальні мережі як інструмент для органів публічної влади для налагодження зв'язків з громадськістю. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 5-6. С. 123–128.
15. Осьмак А.С., Яріш А.А. Концептуальні засади впровадження реінжинірингу сервісної діяльності органів публічної влади. *Вісник Національної академії державного управління при Президентові України*. 2021. № 2. С. 21–26.
16. Офіційний веб-сайт ДСНС України. URL: <https://dsns.gov.ua/>
17. Пархоменко-Куцевіл О. І. Формування національної ідеї як основа запобігання розвитку корупції в українському суспільстві. *Демократичне врядування*. 2018. № 21. URL: <http://dv.lvivacademy.com/article/view/151085/150089>.
18. Пархоменко-Куцевіл О. І. Інформаційна відкритість системи публічного управління як основа забезпечення національної безпеки. *Науковий вісник: Державне управління*. 2020. URL: <https://nvdu.undicz.org.ua/index.php/nvdu/article/view/106/103>
19. Печенкін І. Цифровізація публічного управління та вдосконалення правових норм оскарження сервісної діяльності органів публічної влади в Україні. *Аспекти публічного управління*. 2020. № 3. С. 81–91.

20. Петков В.П., Торяник В.М. Менеджмент у державному управлінні : навч. посіб. / за заг. ред. О.В. Негодченка. стер. Херсон, 2021. 404 с.
21. Почепцов Г.Г., Чукут С.А. Інформаційна політика : навч. пос. 2-ге вид., стер. Київ: Знання, 2018. 663 с.
22. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 03.09.2011 р. № 32. Дата оновлення: 19.02.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
23. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>
24. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 48. Дата оновлення: 01.01.2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
25. Про затвердження Інструкції про порядок забезпечення доступу до публічної інформації в ДСНС: Наказ Міністерства внутрішніх справ від 24.11.2015 № 1477. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1553-15#Text>
26. Сергієнко Л.В., Крикун О.Д., Петрик С.М. Кадрова політика в органах публічної влади: оцінка сучасного стану. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 5.
27. Серьогін С., Письменний І., Липовська Н. Трансформація публічної служби України в інститут суспільної взаємодії в умовах глобальної світової кризи. *Аспекти публічного управління*. 2020. № 3. С. 92–109.
28. Серьогіна Т. Нормативне забезпечення інституту звернення в системі надання публічних послуг. *Аспекти публічного управління*. 2019. № 12. С. 6–15.
29. Скорик О.О. Концептуальні засади організаційного проектування в публічному управлінні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 6. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/6_2019/34.pdf.
30. Твердохліб О.С. Інформаційна політика України: концептуальні засади становлення та перспективи розвитку : монографія. Київ: ІПК ДСЗУ, 2019. 240 с.

31. Теплюк М. Конституційне визначення публічної влади - ключова ланка юридичної доктрини України. *Право України*. 2021. № 2. С. 29–41.
32. Тимощук В. Запровадження загальної адміністративної процедури як напрям реформування публічної влади. *Право України*. 2018. № 11. С. 105–118.
33. Ярошенко В.М. Транспарентність та відкритість влади як механізми становлення інституту. *Науковий вісник. Серія: Політ. Науки. Держ. гуманітар. ун-т ім. П. Могили*. 2012. Вип. 170, т. 182. С. 85–91
34. Дундук І. State and civil society: digital reality. *Вісник КНТЕУ*. 2021. № 6. С. 61–70.
35. Gurkovskiy V., Druk V. Problematic aspects of mainstream public policy in the information sphere in the context of threats. *Публічне урядування: збірник. Випуск № 2 (7)*. URL: <https://cyberleninka.ru/journal/n/publiche-uryaduvannya?i=1075898>
36. Gurkovskiy V., Soloviev S. Digitizing of strategic communications for an example of implementation of reforms. *Public management*. № 1 (16). 2019. P. 47–56. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/digitizing-of-strategic-communications-for-an-example-of-implementation-of-reforms>
37. Hurkovskyy V.I. Electronic petitions in Ukraine as an element of modern democracy: perspectives and ways of improvement. *Науковий вісник Полісся*. 2017. № 2 (2). С. 24–30.
38. Mytsak, B. & Ivakha, V. (2010). Realizatsiia pryntsyviv vidkrytosti i prozorosti orhaniv derzhavnogo upravlinnia v Ukraini [Implementation of the principles of openness and transparency of public administration in Ukraine]. *Naukovi zapysky Lvivskoho universytetu biznesu ta prava – Scientific notes of Lviv University of Business and Law*, 5, (pp. 280-283).